

SU/Eeva Poutiainen ja Henna Iire

21.10.2025

Kuvaus lyhyen aikavälin valtion osuuksien ennusteista

Lyhyen aikavälin valtion osuuksien ennuste sisältää ennusteen YEL:n, VEKL:n ja MYEL:n valtion osuuksista. Tässä on kuvattu tarkemmin YEL:n ja VEKL:n ennustemalleja. MYEL:n ennuste on Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tekemä.

YEL:n rahoitusennuste

YEL-rahoitusennusteen avulla arvioidaan YEL:n valtion osuutta sekä sen lähtösuureita eli eläkemenoa, työtulosummaa, maksutuloa, vakuutusmaksuvas-
tuuta, hoitokulua ja avoimia maksuja. Varsinainen ennustemalli on työtulo-
summan laskentaa varten. Muiden suureiden ennusteet johdetaan siitä lisä-
mallien/-laskelmien avulla tai omilla malleillaan. YEL-eläkemenon ennuste tu-
lee YEL-rahoitusennustemallin ulkopuolelta Eläketurvakeskuksen (ETK) lyhyen
aikavälin eläkemenoennusteesta.

Työtulosumman ennustaminen

YEL-rahoitusennusteen työtulosumman ennustemalli elättää ikä-, vakuutuk-
sen kesto- ja sukupuolikohtaisesti toteutuneen vuoden työtulosumma- ja lu-
kumääräjakaumia siirtämällä vuosittain niitä vuodelle eteenpäin. Tähän voi-
massa olevaan kantaan lisätään alkaneiden kanta, ja vähennetään poistu-
vuuskertoimella päättyneiden vakuutusten kanta toteuma-aineiston pohjalta
laskettujen muutuskertoimien avulla. Lisäksi otetaan huomioon vuodenvaih-
teessa tehtävä palkkakertoimen aiheuttama muutos.

Vuoden lopussa voimassa olevan työtulosumman ja vakuutetun ajan huomi-
oon ottavan tvSv-työtulosumman ennusteissa voidaan ottaa huomioon ikä- ja
ennustevuosikohtaisesti voimassa olevan työtulosumman muutosta. Näin voi-
daan ottaa huomioon esimerkiksi vuoden 2023 alusta voimaan tulleen lain-
muutoksen vaikutusta sekä muita mahdollisia muutoksia työtulosummaan.
Muutoksen arvioinnin malli on rakennettu mukailemaan työtulosuosituksen
laskentapalvelun kaavaa ja se ottaa huomioon muutoksen siirtymäajan sekä
sen, että kaikkien työtulo ei korotu laskentapalvelun ehdottaman suosituksen
mukaan. Niiden osuus, joiden työtuloa korotetaan, määräytyy valitun oletuk-
sen mukaan. Mallissa ja oletusten arvioinnissa ennustevuosille otetaan huo-
mioon viimeisin rekisteritieto.

Myös kannasta poistuvien vakuutusten lukumääriä ja työtulosummia on mah-
dollista muokata ja siten ottaa huomioon esimerkiksi lähtövuosien tiedoista
poikkeavaa vakuutusten päättymistä (esimerkkinä korona-aika) tai vakuutus-
ten jatkumiseen vaikuttavaa eläkeiän nousua.

SU/Eeva Poutiainen ja Henna Iire

21.10.2025

Maksutulon, avoimien maksujen ja poiston ennustaminen

Maksutulo ennustetaan työtulosumman, poistojen ja takautuvien maksujen avulla sekä sovitetaan saatu tulos tarvittaessa viimeisimpään toteutuneeseen tietoon. Avoimien maksujen ja poistojen ennusteissa käytetään eläkelaitoksilta saatavia tietoja toteutuneista erääntymisvuosikohtaisista avoimien maksujen perityistä osuuksista sekä poistojen osuuksista. Ennustevuosille on käytetty kyseisenä vuonna uusien avoimeksi jäävien maksujen prosenttiosuuden ennusteena viimeisintä toteutunutta lukua.

Muista ennusteista tulevat tiedot

Tiedot eläkelajikohtaisesta YEL:n yhteisesti kustannettavasta eläkemenosta saadaan ETK:n lyhyen aikavälin eläkemenoennusteesta. Eläkemenoennuste ennustaa YEL-eläkemenoa vastaavasti kuin muidenkin lakien mukaisia eläkemenoja. Eläkemenoennusteesta on erillinen kuvaus.

YEL-rahoitusennusteeseen saadaan TyEL-rahoitusennusteesta peruste- ja vakuutusmaksukoron, YEL-maksuprosenttien, lakisääteisten maksujen sekä qs-kertoimen ennusteet.

Käytettävät kansantaloudelliset oletukset

YEL-rahoitusennustetta käytetään ensisijaisesti sosiaali- ja terveysministeriölle (STM) tehtävien valtionosuusselvityksien sekä STM:n pyytämien valtion budjetin kehyspäivitysten pohjana. Tämän vuoksi YEL-rahoitusennusteessa käytetään valtiovarainministeriön kansantaloudellisia oletuksia eli esimerkiksi valtiovarainministeriön työeläkeindeksioletusta. YEL-rahoitusennusteessa käytetyt kansantaloudelliset oletukset siis poikkeavat muista ETK:n tekemistä ennusteista, joissa käytetään ETK:n omaa suhdanne-ennustetta. Valtiovarainministeriön oletukset sisältävät yleensä kuluvaan vuoteen ja neljä seuraavaa ennustevuotta, jonka jälkeisille vuosille YEL-rahoitusennusteessa kuitenkin käytetään ETK:n suhdanne-ennusteen oletuksia.

VEKL:n valtion osuuden ennuste

Ennuste valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmi-vuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta (VEKL) koostuu hoitokulun ennusteesta sekä eläkemenon ennusteesta. VEKL-etuutta on voinut karttua vuodesta 2005 alkaen. VEKL-eläkemenon ennuste tulee ETK:n lyhyen aikavälin eläkemenoennusteelta.

Hoitokulu koostuu VEKL:n hoidosta aiheutuneista kuluista. Vuoden 2024 laskuperustemuutoksen myötä ennustettu hoitokulu on lähtenyt kasvuun. Aikaisemmin eläkelaitokset eivät perineet VEKL:n hoidosta aiheutuneita kuluja, mutta eläkemenon kasvaessa tehtiin laskuperusteisiin muutos, jonka myötä eläkelaitokset voivat halutessaan periä VEKL:n hoidosta aiheutuneita kuluja. Hoitokulun ennusteessa lasketaan ennustetun VEKL-eläkemenon ja

SU/Eeva Poutiainen ja Henna Iire

21.10.2025

kokonaiseläkemenon suhde ja kerrotaan se ennustetulla korvaustoiminnan hoitokululla.